ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1991

Vyhlásené: 01.11.1991 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

424

ZÁKON

z 2. októbra 1991

o združovaní v politických stranách a v politických hnutiach

Federálne zhromaždenie Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky sa uznieslo na tomto zákone:

Úvodné ustanovenia

§ 1

(1) Občania majú právo sa združovať v politických stranách a v politických hnutiach (ďalej len „strany a hnutia“). Výkon tohto práva slúži občanom na ich účasť na politickom živote spoločnosti, najmä na vytváraní zákonodarných zborov a orgánov miestnej samosprávy.

(2) Na výkon tohto práva nie je potrebné povolenie štátneho orgánu.

(3) Tento zákon sa nevzťahuje na združovanie občanov

a) v občianskych združeniach,[1])

b) na zárobkovú činnosť alebo zabezpečenie riadneho výkonu určitých povolaní,

c) v cirkevných a náboženských spoločnostiach.

§ 2

(1) Strany a hnutia sú dobrovoľné združenia; podliehajú registrácii podľa tohto zákona.

(2) Strana a hnutie nemôžu byť súčasne registrované ako občianske združenie.[1])

(3) Členom strany a hnutia s právom voliť a byť volený do orgánov strany a hnutia môže byť len štátny občan Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky (ďalej len „občan“), ktorý dosiahol vek 18 rokov.

(4) Ustanovenia osobitných zákonov o nezlučiteľnosti členstva alebo funkcií v stranách a hnutiach s výkonom iných činností alebo funkcií nie sú týmto zákonom dotknuté.

§ 3

(1) Strany a hnutia sú právnickými osobami. Štátne orgány môžu do ich postavenia a činnosti zasahovať len na základe zákona a v jeho medziach.

(2) Nikoho nemožno nútiť k členstvu v stranách a hnutiach. Zo strany a hnutia môže každý slobodne vystúpiť.

(3) Nikoho nemožno obmedzovať v jeho právach preto, že je členom strany a hnutia, že sa zúčastňuje na ich činnosti alebo ich podporuje alebo že stojí mimo nich.

§ 4

Zakazujú sa strany a hnutia,

a) ktoré porušujú ústavu a zákony alebo ktorých cieľom je odstránenie demokratických základov štátu,

b) ktoré nemajú demokratické stanovy alebo nemajú demokraticky ustanovené orgány,

c) ktoré smerujú k uchopeniu a držaniu moci zamedzujúcemu druhým stranám a hnutiam uchádzať sa ústavnými prostriedkami o moc alebo ktoré smerujú k potlačeniu rovnoprávnosti občanov,

d) ktorých program alebo činnosť ohrozujú mravnosť, verejný poriadok alebo práva a slobodu občanov.

§ 5

(1) Strany a hnutia sú oddelené od štátu. Nesmú vykonávať funkcie štátnych orgánov ani tieto orgány nahrádzať. Nesmú riadiť štátne orgány ani ukladať povinnosti osobám, ktoré nie sú ich členmi.

(2) Strany a hnutia nesmú byť ozbrojené a nesmú zriaďovať ozbrojené zložky.

(3) Nie je povolená činnosť strán a hnutí v ozbrojených silách a ozbrojených zborov. Osobitné zákony ustanovia, v ktorých orgánoch štátu a miestnej samosprávy sa činnosť strán a hnutí takisto nepovoľuje.

(4) Strany a hnutia sa môžu organizovať zásadne na územnom princípe. Zakladať a organizovať činnosť politických strán na pracoviskách je neprípustné.

Vznik strany a hnutia

§ 6

(1) Strana a hnutie vznikajú registráciou alebo na základe skutočností, ktoré ju nahrádzajú (§ 8 ods. 4 a 6 a § 21).

(2) Návrh na registráciu strany a hnutia (ďalej len „návrh na registráciu“) podáva prípravný výbor strany a hnutia (ďalej len „prípravný výbor“), ktorý je oprávnený vyvíjať iba činnosť smerujúcu ku vzniku strany a hnutia. Členmi prípravného výboru musia byť občania, ktorí dosiahli vek 18 rokov. Návrh na registráciu podpíšu všetci členovia prípravného výboru a uvedú svoje mená a priezviská, rodné čísla a bydliská. Ďalej uvedú, kto z členov prípravného výboru je splnomocnený konať v ich mene. K návrhu na registráciu prípravný výbor pripojí

a) petíciu aspoň jedného tisíca občanov požadujúcich, aby strana a hnutie vznikli. K podpisu pod petíciou musí občan uviesť svoje meno a priezvisko, rodné číslo a bydlisko,

b) stanovy (organizačný poriadok) v dvoch vyhotoveniach, v ktorých musia byť uvedené:

1. názov a skratka strany a hnutia,

2. sídlo,

3. programové ciele,

4. orgány a spôsob ich ustanovenia včítane štatutárnych, rozhodcovských a revíznych orgánov,

5. určenie orgánov oprávnených konať v mene strany a hnutia,

6. ustanovenia o organizačných jednotkách, pokiaľ budú zriadené a pokiaľ majú konať vo svojom mene,
7. spôsob, akým štatutárne orgány strany a hnutia, prípadne orgány ich organizačných jednotiek konajú a podpisujú,
8. zásady hospodárenia,
9. spôsob naloženia s majetkovým zostatkom, ktorý vyplynie z likvidácie majetku a záväzkov v prípade zrušenia strany a hnutia, pokiaľ tento zostatok nepripadne štátu (§ 13 ods. 7).

(3) Názov strany a hnutia a jeho skratka sa musia výrazne líšiť od názvu a skratky strán a hnutí, ktoré už vyvíjajú činnosť na území Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, aby neboli vzájomne zameniteľné.

(4) Sídlo strany a hnutia musí byť na území Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky.

(5) Pokiaľ stanovy neurčujú niečo iné, koná v mene strany a hnutia až do vytvorenia orgánov uvedených v odseku 2 písm. b) bode 5 prípravný výbor.

§ 7

(1) Návrh na registráciu sa podáva ústrednému orgánu štátnej správy republiky[2]) (ďalej len „ministerstvo“) príslušnému podľa sídla strany a hnutia uvedeného v stanovách.

(2) Ak návrh na registráciu nemá náležitosti podľa § 6 alebo ak sú v ňom neúplné alebo nepresné údaje, ministerstvo na to prípravný výbor bezodkladne, najneskôr do 5 dní od doručenia návrhu na registráciu, písomne upozorní s tým, že dokiaľ sa tieto nedostatky neodstránia, konanie o registráciu sa nezačne.

(3) Ak ministerstvo do 10 dní od doručenia návrhu na registráciu neupozorní prípravný výbor podľa odseku 2, predpokladá sa, že návrh na registráciu nemá nedostatky.

(4) Ak prípravný výbor nesúhlasí s upozornením ministerstva, môže sa do 15 dní od doručenia upozornenia domáhať na krajskom súde určenia, že návrh na registráciu nemá nedostatky. Proti rozhodnutiu krajského súdu sa nemožno odvolať.

(5) Konanie o registráciu sa začne dňom, keď ministerstvu dôjde návrh na registráciu, ktorý nemá nedostatky uvedené v odseku 2, alebo dňom, keď rozhodnutie krajského súdu podľa odseku 4 nadobudlo právoplatnosť. O dni začatia konania o registráciu ministerstvo bezodkladne upovedomí splnomocnenca prípravného výboru.

§ 8

(1) Ministerstvo registráciu odmietne, ak stanovy strany a hnutia sú v rozpore s § 1 až 5. Inak vykoná registráciu.

(2) Ministerstvo vykoná registráciu alebo rozhodne o jej odmietnutí do 15 dní odo dňa začatia konania o registráciu.

(3) Ak ministerstvo vykoná registráciu, zašle v lehote uvedenej v odseku 2 splnomocnencovi prípravného výboru jedno vyhotovenie stanov, na ktorom vyznačí deň registrácie. Na rozhodnutie o registrácii sa nevzťahuje § 47 správneho poriadku, ak sa návrhu na registráciu vyhovie.

(4) Ak sa splnomocnencovi prípravného výboru do 30 dní od začatia konania o registráciu nedoručilo rozhodnutie ministerstva o odmietnutí registrácie, strana a hnutie vzniknú dňom nasledujúcim po uplynutí tejto lehoty; tento deň je dňom registrácie. Na žiadosť splnomocnenca

prípravného výboru mu ministerstvo zašle jedno vyhotovenie stanov, na ktorom vyznačí deň registrácie.

(5) Prípravný výbor môže do 60 dní odo dňa doručenia rozhodnutia o odmietnutí registrácie podať súdu návrh na preskúmanie tohto rozhodnutia. Na preskúmanie je príslušný Najvyšší súd Českej republiky, ak ide o rozhodnutie ministerstva Českej republiky, a Najvyšší súd Slovenskej republiky, ak ide o rozhodnutie ministerstva Slovenskej republiky.

(6) Právoplatné rozhodnutie súdu, ktorým sa zrušuje rozhodnutie ministerstva o odmietnutí návrhu na registráciu, túto registráciu nahrádza. Na žiadosť splnomocnenca prípravného výboru mu ministerstvo zašle jedno vyhotovenie stanov, na ktorom vyznačí deň registrácie.

(7) Registráciu vykoná ministerstvo zápisom strany a hnutia do zoznamu strán a hnutí.

§ 9

Vznik strany a hnutia, ich názov, skratku a sídlo oznámi ministerstvo do 7 dní odo dňa registrácie Federálnemu štatistickému úradu, ktorý vedie evidenciu strán a hnutí vyvíjajúcich činnosť na území Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky.

§ 10

Ak strana a hnutie registrované ministerstvom Českej republiky hodlajú vyvíjať činnosť aj na území Slovenskej republiky, oznámia to jej ministerstvu a priložia overený odpis stanov s vyznačením dňa registrácie. To isté platí, ak hodlajú vyvíjať činnosť na území Českej republiky strana a hnutie registrované ministerstvom Slovenskej republiky.

§ 11

(1) Zmenu stanov oznámi strana a hnutie písomne ministerstvu do 15 dní od jej schválenia; k oznámeniu pripoja dve vyhotovenia zmeny stanov.

(2) Ustanovenia § 7, 8 a 10 platia pre zmenu stanov primerane.

Zánik, zrušenie a pozastavenie činnosti strany a hnutia

§ 12
Zánik strany a hnutia

(1) Strana a hnutie zanikajú dňom, keď ministerstvo vykoná výmaz strany a hnutia zo zoznamu strán a hnutí (ďalej len „výmaz“).

(2) Návrh na výmaz podáva ministerstvu príslušný orgán strany a hnutia do 10 dní od zrušenia strany a hnutia, pokiaľ strana a hnutie boli zrušené bez likvidácie; pokiaľ strana a hnutie boli zrušené s likvidáciou, podá tento návrh likvidátor do 10 dní po skončení likvidácie.

(3) Zániku strany a hnutia predchádza ich zrušenie, a to buď bez likvidácie, ak ich všetok majetok a záväzky prechádzajú na právneho nástupcu, alebo s likvidáciou, pokiaľ ich všetok majetok a záväzky takto neprechádzajú.

(4) Pokiaľ zákon ďalej neustanovuje inak, použijú sa na likvidáciu majetku a záväzkov zrušenej strany a hnutia primerane predpisy o likvidácii majetku a záväzkov obchodných spoločností. Ak likvidátor kedykoľvek v priebehu likvidácie zistí, že majetok zrušenej strany a hnutia je predĺžený, je povinný navrhnúť vyhlásenie konkurzu. Ak sa likvidácia skončí majetkovým zostatkom, naloží s ním likvidátor spôsobom určeným v stanovách [§ 6 ods. 2 písm. b) bod 9].

(5) Zánik strany a hnutia oznámi ministerstvo do 7 dní od výmazu Federálnemu štatistickému úradu, a ak strana a hnutie registrované ministerstvom Českej republiky vyvíjali činnosť aj na území Slovenskej republiky, tiež jej ministerstvu a naopak.

§ 13
Zrušenie strany a hnutia

(1) Strana a hnutie sa zrušujú

a) vlastným rozhodnutím, a to dobrovoľným rozpustením, zlúčením s inou stranou a hnutím alebo premenou na občianske združenie,[1])

b) rozhodnutím súdu o ich rozpustení.

(2) Pokiaľ stanovy neupravujú spôsob rozhodovania o zrušení strany a hnutia podľa odseku 1 písm. a), rozhoduje o tom ich najvyšší orgán.

(3) Po zrušení strany a hnutia môžu jej orgány, pokiaľ ich právomoc neprešla na právneho nástupcu alebo likvidátora, vykonávať iba pôsobnosť súvisiacu so zrušením strany a hnutia.

(4) Ak sa strana a hnutie zrušujú zlúčením s inou stranou a hnutím alebo premenou na občianske združenie,[1]) prechádza ich všetok majetok a záväzky na právneho nástupcu.

(5) Ak sa strana a hnutie zrušujú dobrovoľným rozpustením, je orgán, ktorý o rozpustení rozhodol, povinný súčasne vymenovať likvidátora. Zrušenie strany a hnutia oznámi likvidátor ministerstvu do 5 dní od zrušenia strany a hnutia, a ak strana a hnutie registrované ministerstvom Českej republiky pôsobili aj v Slovenskej republike, tiež jej ministerstvu a naopak.

(6) Strana a hnutie môžu byť zrušené rozhodnutím súdu o ich rozpustení [odsek 1 písm. b)], ak je ich činnosť v rozpore s § 1 až 5. V rozhodnutí o rozpustení strany a hnutia určí súd súčasne likvidátora, ktorým nesmie byť osoba, ktorá bola členom tejto strany a hnutia.

(7) Ak je priama súvislosť medzi dôvodmi rozhodnutia súdu o rozpustení strany a hnutia a nadobudnutím alebo použitím ich majetku, môže súd v súvislosti s rozhodnutím o rozpustení strany a hnutia rozhodnúť, že majetkový zostatok, ktorý vyplynie z likvidácie majetku tejto strany a hnutia, pripadá do vlastníctva tej republiky, v ktorej majú strana a hnutie svoje sídlo.

§ 14
Pozastavenie činnosti strany a hnutia

(1) Činnosť strany a hnutia môže byť rozhodnutím súdu pozastavená, ak ich činnosť je v rozpore s § 1 až 5 alebo so stanovami.

(2) Pri pozastavení činnosti môžu strana a hnutie robiť iba úkony zamerané na odstránenie stavu, ktorý bol dôvodom na rozhodnutie súdu o pozastavení ich činnosti, a to najdlhšie po dobu jedného roka.

§ 15

O rozpustení strany a hnutia [§ 13 ods. 1 písm. b)] a o pozastavení činnosti strany a hnutia (§ 14) rozhodujú

a) Najvyšší súd Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, ak ide o stranu a hnutie, ktoré vyvíjajú činnosť na území oboch republík Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky. Návrh podáva prezident Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky alebo vláda Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky alebo generálny prokurátor Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky,

b) Najvyšší súd republiky, v ktorej majú strana a hnutie svoje sídlo, ak ide o stranu a hnutie, ktoré vyvíjajú činnosť len na území Českej republiky alebo Slovenskej republiky. Návrh podáva vláda alebo generálny prokurátor tej republiky, v ktorej majú strana a hnutie svoje sídlo.

§ 16

Ďalšie dôsledky zrušenia strany a hnutia a pozastavenia ich činnosti ustanoví osobitný zákon.

Hospodárenie strán a hnutí

§ 17

(1) Strana a hnutie zodpovedajú za svoje záväzky celým svojím majetkom. Členovia strany a hnutia za záväzky strany a hnutia ani nezodpovedajú ani neručia.

(2) Strana a hnutie nesmú vo vlastnom mene vykonávať podnikateľskú činnosť. Môžu sa však podieľať na založení právnickej osoby alebo sa zúčastňovať ako spoločníci alebo členovia právnickej osoby už založenej. Môžu tiež samy právnickú osobu založiť alebo sa stať jedinými spoločníkmi právnickej osoby, pokiaľ osobitný zákon jediného zakladateľa alebo jediného spoločníka pripúšťa.

(3) Podiel na zisku z podnikania právnických osôb uvedených v odseku 2 môžu strana a hnutie použiť len na naplnenie svojich programových cieľov uvedených v stanovách, pričom ho nesmú rozdeliť medzi svojich súčasných ani bývalých členov.

(4) Strana a hnutie sa môžu zúčastňovať ako člen alebo spoločník len v právnickej osobe, ktorej predmetom činnosti sú:

a) prevádzkovanie rozhlasových a televíznych staníc, vydavateľstiev, nakladateľstiev a tlačiarní,

b) publikačná a propagačná činnosť,

c) lotérie a tomboly,

d) výroba a predaj predmetov propagujúcich program a činnosť príslušnej strany a hnutia,

e) usporadúvanie kultúrnych, spoločenských, športových, rekreačných, vzdelávacích a politických akcií.

(5) Strana a hnutie nesmú vlastniť majetok mimo územia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky.

§ 18

(1) Strana a hnutie sú povinné predložiť každoročne do 1. apríla národnej rade republiky, v ktorej sú registrované, výročnú finančnú správu.

(2) Výročná finančná správa strany a hnutia zahŕňa:

a) majetok a záväzky strany a hnutia,

b) príjmy strany a hnutia, t. j. členské a obdobné príspevky, príjmy z majetku včítane príjmov z podnikania, dary, dedičstvo, prostriedky získané od štátu na úhradu volebnej kampane a iné príjmy,

c) výdavky strany a hnutia, t. j. osobné výdavky, výdavky na politickú prácu, výdavky na správne záležitosti, volebné výdavky a iné výdavky.

(3) Ak hodnota daru prevyšuje 10 000,– Kčs alebo súčet hodnôt darov od jedného darcu za jeden rok 50 000,– Kčs, musí sa uviesť meno, priezvisko a bydlisko darcu; ak je darcom právnická osoba, jej názov a sídlo.

§ 19

Dary a iné bezodplatné plnenia nemôžu strana a hnutie prijať od štátu a od štátnych orgánov, pokiaľ zákon neustanovuje inak.

§ 20

(1) Strana a hnutie majú nárok na príspevok zo štátneho rozpočtu Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky (ďalej len „štátny príspevok“) za podmienok ustanovených týmto zákonom.

(2) Štátny príspevok patrí stranám a hnutiam, ktoré vzhľadom na výsledky posledných volieb do Federálneho zhromaždenia získali nárok na úhradu volebných nákladov, a to vo výške zodpovedajúcej tejto úhrade.[3])

(3) Štátny príspevok sa vypláca stranám a hnutiam na ich žiadosť a v ročných splátkach, najneskôr do konca februára.

(4) Ak dôjde k rozpusteniu Federálneho zhromaždenia pred ukončením volebného obdobia, poskytne sa stranám a hnutiam štátny príspevok vo výške úmernej skutočnej dĺžke volebného obdobia.

(5) Strana a hnutie strácajú nárok na štátny príspevok, ak vo dvoch po sebe idúcich voľbách do Federálneho zhromaždenia nezískali žiadny poslanecký mandát vo Federálnom zhromaždení.

(6) Za každý mesiac pozastavenia činnosti strany a hnutia (§ 14) sa štátny príspevok patriaci strane a hnutiu podľa odsekov 1, 2, 3 a 4 znižuje o jednu dvanástinu. Po dobu pozastavenia ich činnosti sa štátny príspevok strane a hnutiu nevypláca. Ak strana a hnutie boli zrušené rozhodnutím súdu o ich rozpustení [§ 13 ods. 1 písm. b)], sú povinné vrátiť do štátneho rozpočtu zodpovedajúcu časť naposledy vyplatenej splátky štátneho príspevku.

(7) Stranám a hnutiam, ktoré kandidovali v rámci volebnej koalície, sa príslušná časť štátneho príspevku vypláca podľa podmienok dohodnutých politickými stranami, inak rovným dielom.

(8) Poskytovanie štátneho príspevku stranám a hnutiam zo štátnych rozpočtov republík podľa výsledkov volieb do národných rád upravia zákony národných rád.

Prechodné a záverečné ustanovenia

§ 21

(1) Strany a hnutia, ktoré vznikli podľa zákona č. 15/1990 Zb. o politických stranách alebo sú za ne tým istým zákonom považované, sú stranami a hnutiami podľa tohto zákona.

(2) Strany a hnutia uvedené v odseku 1 upravia do 6 mesiacov odo dňa účinnosti tohto zákona svoje stanovy podľa § 6 ods. 2 písm. b), § 6 ods. 3 a 4 a predložia ich v ďalšej lehote 10 dní ministerstvu príslušnému podľa sídla strany a hnutia. Pokiaľ tak v tejto lehote neurobia, dá ministerstvo podnet na návrh na rozpustenie strany a hnutia [§ 13 ods. 1 písm. b)], prípadne na pozastavenie činnosti strany a hnutia (§ 14).

§ 22

Zrušuje sa zákon č. 15/1990 Zb. o politických stranách.

§ 23

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia.

Havel v. r.

Dubček v. r.

Čalfa v. r.

1) Zákon č. 83/1990 Zb., o združovaní občanov v znení zákona č. 300/1990 Zb.

2) Zákon ČNR č. 2/1969 Zb. o zriadení ministerstiev a iných ústredných orgánov štátnej správy Českej republiky v znení neskorších predpisov.
Zákon SNR č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

3) § 54 ods. 3 zákona č. 47/1990 Zb. o voľbách do Federálneho zhromaždenia.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.